

combinations and groups the consolidated financial statements consecutively to agree them with International Financial Reporting Standards.

References

1. Business combinations and changes in ownership interests. A guide to the revised IFRS 3 and IAS 27 [WWW resource]. – Available at: www.iasplus.com
2. International Financial Reporting Standards [WWW resource]. – Available at: <http://www.ifrs.org>
3. General Accepted Accounting Principles, GAAP [WWW resource]. – Available at: <http://www.gAAP.in.ua/archives/3447>
4. Regulation (Standard) 19 «Business Combinations», approved by the Ministry of Finance of Ukraine on July 7, 1999 № 163, with amendments [WWW resource]. – Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/>

УДК 657

Брик М. М.,

Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ ТВАРИННИЦТВА

Організація бухгалтерського обліку — це сукупність дій зі створення цілісної системи бухгалтерського обліку та підвищення рівня її організованості, а її функціональне спрямування сприяє забезпеченню інформаційних потреб користувачів облікової інформації, формуванню матеріально-інформаційного забезпечення облікового процесу та наданню правильної інформації про собівартість продукції біологічних активів тваринництва. Організацію бухгалтерського обліку можна визначити також як науково-обґрунтовану сукупність умов, за яких найбільш економно і раціонально здійснюється процес обліку, контролю й аналізу виконання планів підприємства в певній галузі.

Вона базується на практичному застосуванні методів обліку в умовах конкретного підприємства, документуванні господарських операцій, подвійному їх записі, веденні рахунків поточного обліку, оцінці та калькуляції собівартості продукції, складанні звітності та забезпеченні оперативності аналізу.

Методи організації бухгалтерського обліку і економічного аналізу проявляються через застосування таких технічних прийомів, як моделювання, проектування, анкетування, оцінка, спостереження, інвентаризація та інші [6, с. 16].

Основним показником ефективності організації облікового процесу є собівартість продукції, в якому віддзеркалюється раціональність організації виробничого процесу, а його величина зумовлює конкурентоспроможність продукції та має значний вплив на фінансові результати діяльності сільськогосподарського підприємства.

Сьогодні на практиці бухгалтерами сільськогосподарських підприємств використовується декілька видів собівартості.

Так, за економічним змістом і видами витрат, що включаються у собівартість продукції тваринництва, розрізняють виробничу і повну собівартість. Виробнича собівартість формується з витрат, що пов'язані з виробництвом і доробкою продукції тваринництва, її транспортуванням до місця зберігання (наприклад заготівля зеленої маси на корм тваринам). Повна собівартість включає в себе виробничу собівартість та витрати підприємства, що були понесені у зв'язку з її реалізацією.

Залежно від поставленої мети і термінів визначення собівартості продукції тваринництва розрізняють планову й фактичну собівартість. Планова собівартість визначається до початку планового періоду та має велике значення у здійсненні економії та організації контролю за виділеними коштами у виробничих підрозділах тваринництва (фермах, тваринницьких комплексах) протягом планового періоду. Фактична собівартість визначається за результатами господарської діяльності в кінці звітного періоду на основі фактичних витрат тваринництва і обсягу одержаної продукції. Вона дає змогу визначити прибуток підприємства, економічну ефективність кожного виду продукції тваринництва, виявити резерви скорочення витрат. Деякі наукові джерела також виділяють очікувану, індивідуальну та суспільну собівартість [3, с. 121-122].

Розглядаючи питання собівартості виробленої продукції, неможливо оминати питання калькуляції — визначення собівартості одиниці товару або виробу, досліджене такими вченими, як: Р. Я. Вейцманом, Н. А. Булатовим, В. І. Стоцьким та багатьма іншими.

В. І. Стоцький довів таке головне положення: калькуляція залежить від мети [6, с. 501-505]. На його думку, число калькуляцій нескінченне, а добре поставлений облік зводиться до правильного вибору її цілей.

На думку сучасних науковців Л. К. Сука та П. Л. Сука, калькулювання — це науково обґрунтована система обчислення собівартості одиниці продукції, виконаних робіт, послуг, матеріальних цінностей та основних засобів за елементами витрат [7, с. 201].

Крім методів обліку витрат, існують і методи калькулювання, що являють собою сукупність способів і прийомів, необхідних для розрахунку собівартості конкретного виду продукції калькулювання [5]; сукупність прийомів розподілу витрат за калькуляційними статтями та віднесення їх до об'єкта калькулювання [4, с. 197].

У процесі свого господарювання аграрні підприємства здійснюють різні види витрат. Для забезпечення однакових методологічних принципів формування, розкриття у фінансовій звітності підприємствами інформації про витрати в бухгалтерському обліку, а також дотримання однакових підходів до визначення складу витрат і віднесення їх на собівартість продукції прийнято П(с)БО 16 «Витрати» [1], за яким собівартість продукції тваринництва формується відповідно до П(с)БО 30 «Біологічні активи» [2].

Найбільш доцільним методом обліку затрат у тваринництві, з-поміж застосовуваних на сьогодні в Україні, на погляд українських вчених, є нормативний метод обліку і планування.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р., № 318.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 30 «Біологічні активи», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р., № 790.

3. Андрійчук, В. Г. Економіка аграрних підприємств [Текст]: підручник / В. Г. Андрійчук. - 2-ге вид., доп. і перероблене. — К.: КНЕУ, 2002. — 624 с.

4. Бухгалтерський управлінський облік : підручник для студентів / [Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давиднюк, З. Ф. Канурна та ін.] – Житомир: ПП «Рута», – 2005. – 480 с.

5. Огійчук М.Ф., Плаксієнко В.Я., Панченко Л.Г. та ін. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: підручник. – 3-тє вид., перероблене і доповнене / За ред. проф.. М.Ф. Огійчука. – К.: Алерта, 2006. – 878с.

6. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: [учебн. пособие для вузов.] / Я. В. Соколов – М.: Аудит ЮНИТИ, 1996. – 638 с.;

7. Сук Л. К. Бухгалтерський облік: [навч. посібник] 2вид. / Л. К. Сук, П. Л. Сук – К.: Знання, 2008. – 507 с.

УДК 657

Зарудна Н. Я.,

Тернопільський національний економічний університет

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ТА ОБЛІК ЙОГО КАПІТАЛУ: НОВОВВЕДЕННЯ У ЗАКОНОДАВСТВІ

Не залежно від обраної організаційно-правової форми та виду діяльності підприємства першими обліковими записами є формування статутного капіталу